

ПРОГРАМ РАЗВОЈА

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА

ИНСТИТУТА ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ

ЗА ПЕТОГОДИШЊИ ПЕРИОД

2025-2030

ИНИС ИНСТИТУТ ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ

Београд, Трг Николе Пашића 11

Број: 01-25 Датум: 30.04.2025

Жиро рачун: 840-84723-02 ПИБ 100271209

Тел/Факс: 33-98-613

Тел: 33-98-941

Е-маил: office@inis.bgd.ac.rs

ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА ИНСТИТУТА ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ

Институт за новију историју Србије је у периоду од 2011. до 2016. године примио деветоро (9) младих истраживача, а у периоду од 2016. до 2020. још шесторо (6). Од јануара 2024. у стални радни однос примљена су тројица (3) дотадашњих државних стипендиста, на место старијих сарадника који су током 2023. године отишли у пензију. У међувремену, чак тројица (3) младих научних сарадника отишла су из Института на две катедре за историју Филозофског факултета у Београду. Дакле, протеклих година Институт се стално подмлађивао и дошло је до смене генерација. Број млађих (чија је горња граница 45 година старости, према тумачењу које ми је дато у МНТР), је 14, од чега: девет (9) до 39 година старости, а у групи од 45 до 47 година још четири (4) сарадника. У групи од 47 до 54 године у Институту ради 11 сарадника и само пет старијих. У претходне две године докторирало је чак петоро (5) младих сарадника. На упражњена места током 2024. и током 2025. године (преласци на факултет, пензије) биће ангажовани перспективни млади сарадници. Институт ће у току исте године, после завршених конкурса за младе државне стипендисте, дати једном броју прилику да своје стипендије активирају у ИНИС-у. Институт ће до 2030. давати шансу младима да заузму места која се буду отварала након пензионисања старијих колега. Такође, повремено ће бити пружана шанса новим државним стипендистима, а најуспешнијима ће бити понуђено стално запослење на упражњена места.

Тренутно у Институту раде два докторанта у истраживачком звању истраживач сарадник. Њихово стручно руковођење је двоструко: с једне стране ангажовани су њихови ментори на факултетима, односно чланови комисија за докторате, а на другој

страни сарадници у самом Институту. Сразмерно, научници у звању виши научни сарадник имаће могућност да кроз менторисање млађих стекну неопходан услов за звање научног саветника. Имајући у виду тенденцију кашњења са израдом докторских дисертација у неколико случајева, приликом одлуке о сталном ангажману оријентисаћемо се на оне младе научнике који су као стипендисти у ИНИС-у или на другој основи своје докторске студије завршили на време и квалитетно, те показали потенцијал за креативни научни рад. Мерило ће, поред препорука, бити увид у њихове одбрањене докторске тезе и друге написане радове, јавна предавања и сл. Посебно ће се водити рачуна да новопримљени кандидати владају са што више страних језика, посебно оних који су од значаја за српску историју (немачким, француским, италијанским, руским, мађарским, румунским, албанским и др). Подразумева се да је знање енглеског језика опште. Ово је неопходно не само ради праћења и критичког коментарисања литературе у свету и окружењу, већ и како би се омогућили несметано коришћење историјских извора и аплицирање за међународне стипендије и пројекте. Иако је ово и до сада била пракса, приметно је да је за поједине језике (нпр. албански), један кровни српски институт тек недавно добио квалификовану сарадницу. Институт је и до сада материјално помагао и стимулисао похађање курсева страних језика, мада извешан број сарадника није ни тражио ову помоћ јер су били на донираним курсевима. У Институту, када су језици у питању, имамо познаваоца кинеског, арапског, бурманског и хинду језика. Неки најмлађи сарадници похађају курсеве арапског и других до сада мање практикованих језика. Шесторо млађих је докторирало а неколико њих мастерирало на престижним светским универзитетима. Компаративна метода којој тежимо у нашој науци немогућа је без потпуног коришћења стране литературе на изворним језицима.

У складу са досадашњом праксом, наставићемо да стимулишемо одлазак младих кадрова на конференције и студијске боравке у иностранству. Један од начина је конкурисање код Министарства за билатералне међународне пројекте између државе Србије и других земаља. У претходном периоду имали смо два таква заједничка пројекта (Словенија и Хрватска). С друге стране, млађе генерације ажурно прате и конкуришу на међународне докторске програме, конференције и пројекте па су многи током протекле деценије успели да стекну докторат на престижним светским универзитетима. Током времена развила се и мрежа познанстава страних и домаћих професора који су вољни да понуде боравак и рад на истраживању. Очекујемо да ће Фонд за науку такође подржавати ову активност. Старији сарадници Института такође користе могућности и

везе да промовишу млађе. Но, остаје утисак да су ипак најбоља препорука сами радови сарадника, односно теме којима се баве.

Када су стране стипендије у иностранству у питању, залагаћемо се да се измени доскорашњи став да се после три месеца укида свака финансијска надокнада у земљи. Многи млади људи са тек оформљеним породицама себи тешко могу приуштити ова одрицања јер су скромне стипендије у иностранству најчешће довољне само за тамошњи боравак, али не и за покривање текућих трошкова код куће.

До сада је Министарство имало разумевања за обезбеђивање средстава младим истраживачима за учествовање на научним скуповима у земљама Европе и Америке, макар једном у две године, док је Институт, сходно својим могућностима, помагао истраживања младих истраживача у земљама окружења, нарочито онима који су били у завршној фази израде завршних мастер радова и докторских теза. Такође, Институт је покривао трошкове и када је у питању уговорна дугорочна сарадња са међународним институцијама. Са овом праксом ћемо наставити и у периоду 2025-2030, све док не уђемо у чвршће дефинисан систем институционалног финансирања. Бојимо се да ће општа штедња у свим секторима и по свим ставкама угрозити могућност да и сами помажемо млађе кадрове у стицању међународног искуства.

У претходном периоду, уз сагласност Управног одбора, помагали смо до извесне границе преузимање трошкова школарина или одбрана докторских дисертација на факултетима које су постале веома скупе и готово недостижне за младе људе са приправничким примањима. Са таквом праксом желимо да наставимо и у наредном периоду уколико нам дозволе материјалне прилике.


ДИРЕКТОР ИНСТИТУТА
Београд
Др Миле Бједајац, научни саветник

Оверава:


Проф др Сузана Рајић

Председница Управног одбора ИНИС